

Innst. 398 S

(2014–2015)

Innstilling til Stortinget fra kommunal- og forvaltningskomiteen

Dokument 8:95 S (2014–2015)

Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Audun Lysbakken, Bård Vegar Solhjell og Karin Andersen om å ta imot flere syriske flyktninger

Til Stortinget

Sammendrag

I dokumentet fremmes følgende forslag:

- «1. Stortinget ber regjeringen sørge for at Norge tar imot 10 000 flyktninger fra Syria de to neste årene.
2. Stortinget ber regjeringen øke den økonomiske innsatsen i Syrias nærområde kraftig i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2015.»

Forslagsstillerne viser i dokumentet til at krigen i Syria er i sitt femte år og at den humanitære krisen stadig blir verre. Det er ingen politisk løsning i sikte, og de militære konfrontasjonene og voldsbruken øker i styrke. Forslagsstillerne viser til at til sammen 220 000 mennesker har mistet livet siden krigen brøt ut, tre fjerdedeler av Syrias befolkning trenger humanitær støtte for å dekke de mest grunnleggende behov, 7,6 millioner mennesker er på flukt inne i landet og nesten 4 millioner mennesker flyktet til Syrias naboland. Det finnes ingen tilsvarende menneskeskapte humanitære katastrofer i vår levetid.

Forslagsstillerne viser til at Norge, som et av verdens rikeste land og med en nedgang i asylankomster, kan bidra. Regjeringen har prioritert å sende økonomisk hjelp til Syria og nabolandene. I 2015 blir støt-

ten på 750 mill. kroner. Den humanitære responsen til Syria er fremdeles alvorlig underfinansiert.

Forslagsstillerne peker på at det er riktig og viktig at Norge øker sine bidrag, og foreslår at regjeringen øker den økonomiske innsatsen i nærområdene kraftig i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2015.

Samtidig peker forslagsstillerne på at det er viktig å senke terskelen for å motta flyktninger til Norge.

Forslagsstillerne mener at Stortinget snarest må opprette et program for å ta imot flere syriske flyktninger, slik det for eksempel ble gjort i forbindelse med krigen i Kosovo i 1999. Forslagsstillerne mener Norge må sørge for at et større antall syriske flyktninger i flyktningleirene i Syrias naboland blir hentet til og gjenbosettes i Norge. Forslagsstillerne mener det også bør legges til rette for at syriske borgere som allerede befinner seg i Norge og som har familiemedlemmer på flukt fra krigen, får anledning til å få sine slektninger til Norge. Forslagsstillerne viser til Dokument 8:43 S (2013–2014) om å be regjeringen sørge for at Norge tar imot inntil 5 000 syriske flyktninger, samt appell fra åtte store norske hjelpeorganisasjoner, og ber om at Stortinget ber regjeringen sørge for at Norge tar imot inntil 10 000 flyktninger fra Syria de neste to årene etter anmodning fra og i samarbeid med UNHCR. Forslagsstillerne anmoder derfor Stortinget om å be regjeringen forelegge for Stortinget en vurdering av hvor mange flyktninger det er mulig å ta imot allerede i 2015, samt om finansiering.

Det vises for øvrig til dokumentet for nærmere beskrivelse av forslagene.

Komiteens behandling

Komiteen avholdt åpen høring i saken 21. mai 2015.

Komiteen ba i brev av 28. april 2015 til Justis- og beredskapsdepartementet om statsrådets vurdering av forslaget. Svarbrev av 4. juni 2015 med uttalelse fra justis- og beredskapsminister Anders Anundsen følger vedlagt.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Jan Bøhler, Stine Renate Håheim, Stein Erik Lauvås, Helga Pedersen og Eirik Sivertsen, fra Høyre, Frank J. Jenssen, Mudassar Kapur, Bjørn Lødemel og Ingjerd Schou, fra Fremskrittspartiet, Mazyar Keshvari og lederen Helge André Njåstad, fra Kristelig Folkeparti, Geir S. Toskedal, fra Senterpartiet, Heidi Greni, fra Venstre, André N. Skjelstad, og fra Sosialistisk Venstreparti, Karin Andersen, viser til Representantforslag 95 S (2014–2015) om å ta imot flere syriske flyktninger.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til avtale mellom Arbeiderpartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet, Venstre og Miljøpartiet De Grønne av 10. juni 2015 vedrørende økt humanitær innsats i Syria og nærområdene, samt økt antall overføringsflyktninger fra Syria til Norge for årene 2015, 2016 og 2017. Flertallet viser til at avtalen vil bli fulgt opp med et eget representantforslag i Stortinget som vil bli behandlet i innværende sesjon. Flertallet viser til sine respektive partiers synspunkter i behandlingen av dette.

Medlemene i komiteen fra Framstegspartiet viser til at Arbeiderpartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet, Venstre og Miljøpartiet De Grønne har inngått ei avtale som blir behandla i eige representantforslag. Disse medlemmene vil vise til partiet sine synspunkt i den saka.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at representantforslag 8:95 S (2014–2015) fra stortingsrepresentantene Audun Lysbakken, Bård Vegar Solhjell og Karin Andersen handler både om at Norge må ta imot 10 000 flyktninger fra Syria over de to neste årene, og om å øke den økonomiske innsatsen i nærområdene kraftig i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett.

Dette medlem viser til at krigen i Syria nå er inne i sitt femte år. Den humanitære krisen blir stadig verre. Det er ingen politisk løsning i sikte, og de mili-

tære konfrontasjonene og voldsbruken øker i styrke. UNHCR understreker at alt tyder på at 2015 vil være et år der antall mennesker som rammes av krigens herjinger, vil øke ytterligere. Tapstallene er allerede uforståelig store, og den humanitære situasjonen er prekær. Flyktninghjelpen viser til at minst 76 000 mennesker ble drept bare i 2014. Til sammen har 220 000 mennesker mistet livet siden krigen brøt ut. Tre fjerdedeler av Syrias befolkning trenger humanitær støtte for å dekke de mest grunnleggende behov. 7,6 millioner mennesker er på flukt inne i landet. I tillegg har nesten 4 millioner mennesker flyktet til Syrias naboland. Det finnes ingen tilsvarende menneskeskapt humanitære katastrofer i vår levetid. Som et lite land helt nord i Europa, og ett av verdens rikeste land, med en nedgang i asylankomster, kan vi bidra. Regjeringen har prioritert å sende økonomisk hjelp til Syria og nabolandene. I år blir støtten på 750 mill. kroner. Prioriteringen er forståelig og viktig. Den humanitære responsen til Syria er fremdeles alvorlig underfinansiert. FN-appellene Syrian Response Plan (SRP) og Refugee Response and Resilience Plan (3RP) på til sammen over 68 mrd. kroner utgjør dermed en av de største FN-appellene noensinne. Dette medlem mener det er riktig og viktig at Norge øker sine bidrag. Norge har ressurser og kapasitet til å bidra ytterligere, og dette medlem foreslår derfor at regjeringen øker den økonomiske innsatsen i nærområdene kraftig i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett.

Dette medlem vil påpeke at det er viktig at rike land som Norge mottar flere flyktninger. Kun to prosent av registrerte flyktninger blir i dag tilbudt gjenbosetting eller andre alternativer, og mange har behov som ikke kan møtes i Syrias naboland. Flyktninghjelpen understreker at rike land må sørge for at minst fem prosent av flyktningene får beskyttelse utenfor regionen i 2015. Mange av flyktningene er ekstremt sårbare og må derfor ut av de overfylte leirene så raskt som mulig. Andre er politisk forfulgte, og deres sikkerhet kan ikke ivaretas i leirene. Risikoen både for dem og for de som befinner seg i nærheten av dem er for stor til at det er tilrådelig for dem å være der. Å hjelpe i nærområdene handler altså ikke bare om tak over hodet, mat og medisiner, men for noen handler det om manglende sikkerhet mot forfølgelse, for andre om helsebehov som ikke kan ivaretas lokalt. Dette medlem viser til at Sosialistisk Venstreparti i mars 2014 fremsatte et forslag for Stortinget der regjeringen ble bedt om å sørge for at Norge skulle ta imot inntil 5 000 flyktninger. Situasjonen i Syria har siden den gang blitt verre. Flyktninghjelpens rapport «Failing Syria» viser at det til tross for flere FN-vedtak (UNSCR 2139, UNSCR 2165 og UNSCR 2191) var et år preget av en stadig forverring. I de tolv månedene som har gått siden den

første sikkerhetsrådsresolusjonen, har det humanitære behovet økt med nesten en tredjedel. Antall mennesker på flukt øker samtidig som naboland rundt Syria stadig gjør det vanskeligere å søke asyl, og mange har ingen mulighet for å flykte landet.

Dette medlem viser til at det er over 1,2 millioner registrerte flyktninger i Libanon, det landet i verden som huser flest flyktninger per innbygger. Hver fjerde innbygger i landet er flyktning. I noen mindre byer og tettsteder er det flere flyktninger enn innbyggere, en situasjon som skaper konflikt og uro, da konkurransen om grunnleggende ressurser og tjenester som vann, elektrisitet, helsehjelp og utdanning øker.

Den stadig forverrede situasjonen i Syria gjør at det haster med å sette i gang dette arbeidet.

Dette medlem viser til at Norge i 1993 tok imot 12 000 flyktninger fra Bosnia. I 1999 tok vi imot 6 000 fra Kosovo. Det viser at det er fullt mulig å øke mottaket langt ut over det regjeringen sier. Dette medlem viser også til at den gang ble frivillig sektor invitert til et samarbeid med staten og kommunene om bosetting og integrering. Dette medlem mener regjeringen må ta initiativ til et tilsvarende samarbeid nå.

Dette medlem viser til avtalen om syriske flyktninger som er inngått mellom Arbeiderpartiet, Høyre, Venstre, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Miljøpartiet De Grønne, som innebærer at bare 500 flere får komme til Norge i år, til tross for at krisen beskrives som svært akutt og av enorme dimensjoner. Det er en altfor svak og sein respons. Avtalen innebærer i realiteten ikke mer enn 2 000 flyktninger til Norge i år totalt og 3 000 neste år. I 2015 og 2016 er det bare 5 000 flyktninger som får komme til Norge, en halvering av de 10 000 som flere partier har lovet denne våren. Avtalen mangler dessuten den kraftfulle styrkingen av hjelpen til nærområdene som trengs, og den økte hjelpeinnsatsen i avtalen tas fra bistand. Det blir derfor ikke rike Norge som trår ekstra til, men regninga betales av at andre med behov for hjelp ikke får bistand. Dette var årsaken til at Sosialistisk Venstreparti brøt forhandlingene.

Dette medlem er glad for hver ekstra flyktning som får hjelp både i nærområdet og i Norge, men hjelp haster mer enn det avtalen reflekterer.

Ifølge avtalen skal antallet flyktninger økes med kun 500 i 2015. I 2016 skal 3 000 syriske flyktninger få komme til Norge. Tallet for 2017 er også 3 000. Avstanden er altså stor mellom avtalen og de 10 000

i 2015 og 2016, som er forslaget fra dette medlem og det kravet fra Arbeiderpartiet, Venstre, Kristelig Folkeparti og Miljøpartiet De Grønne som utløste vårens forhandlinger i Stortinget.

Dette medlem viser til at Sosialistisk Venstreparti har vært med i forhandlingene, fordi vi håpet å få til et godt resultat, men avstanden ble for stor mellom Sosialistisk Venstreparti og de andre partiene.

Dette medlem viser til at Sosialistisk Venstreparti har vært villig til å bevege seg i forhandlingene, men at den endelige avtalen innebærer en innsats som blir for liten, og kommer for seint.

Dette medlem viser til at krisen er enorm nå, og vi må derfor handle raskt. Det er viktig å øke antallet flyktninger vi tar imot i år og til neste år, og ikke skyve det til 2017. I tillegg er det lagt opp til at partene skal evaluere situasjonen med mottak av flyktninger i 2016 i forbindelse med behandlingen av statsbudsjettet for 2017. Dette medlem mener dette gir rom for omkamp på den enigheten som nå er inngått.

Dette medlem viser til at avtalen partiene er enige om, innebærer en økning i hjelpen til nærområdet på 250 mill. kroner, i tillegg til den milliarder regjeringen har satt av i revidert nasjonalbudsjett for 2015. Disse pengene tas fra andre områder i bistandsbudsjettet.

Dette medlem mener beløpet er for lavt og at situasjonen krever at Norge øker bistandsbudsjettet slik at økt innsats på ett nødvendig område ikke fører til kutt på et annet.

Dette medlem viser til at i revidert nasjonalbudsjett for 2015 har Sosialistisk Venstreparti fremmet forslag om 400 mill. kroner i friske midler, ut over den milliarder regjeringen har satt av, til hjelp i nærområdene. Samtidig har Sosialistisk Venstreparti, basert på Finansdepartementets beregninger, satt av 546 mill. kroner til å ta imot 4 000 flyktninger i 2015, og vil i vårt alternative budsjett for 2016 sette av penger til mottak av 6 000 flyktninger. Dette medlem vil stemme for Sosialistisk Venstrepartis forslag om å ta imot 10 000 syriske flyktninger i løpet av to år når dette skal behandles i Stortinget i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2015.

Dette medlem vil støtte avtalens punkt 4, om økt støtte til kommunene ved bosetting, og punkt 5 om samarbeid med frivillig sektor om bosetting og integrering.

Komiteens tilråding

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til dokumentet og rår Stortinget til å gjøre følgende

v e d t a k :

Dokument 8:95 S (2014–2015) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Audun Lysbakken, Bård Vegar Solhjell og Karin Andersen om å ta imot flere syriske flyktninger – vedlegges protokollen.

Oslo, i kommunal- og forvaltningskomiteen, den 16. juni 2015

Helge André Njåstad

leder

Eirik Sivertsen

ordfører

Vedlegg**Brev fra Justis- og beredskapsdepartementet v/statsråden til kommunal- og forvaltningskomiteen, datert 4. juni 2015****Dokument 8:95 S (2014-2015) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Audun Lysbakken, Bård Vegar Solhjell og Karin Andersen om å ta imot flere syriske flyktninger**

Jeg viser til at det ovennevnte representantforslaget er todelt: 1) Stortinget ber regjeringen sørge for at Norge tar imot 10 000 flyktninger fra Syria de to neste årene, og 2) Stortinget ber regjeringen øke den økonomiske innsatsen i Syrias nærområde kraftig i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2015. Det andre forslaget ligger under Utenriksdepartementets konstitusjonelle ansvar. Etter samordning med Utenriksministeren svarer jeg på vegne av oss begge.

Jeg viser til statsministerens redegjørelse i Stortinget 20. april 2015 om situasjonen i Middelhavet og humanitære kriser i Syria og Irak. Regjeringen er enig med forslagsstillerne i at det er viktig å bidra med støtte til flyktningene fra Syria, både med å ta imot kvoteflyktninger og å gi bistand til regionen. Regjeringens politikk har vært å gjøre begge deler. Regjeringen er imidlertid av den oppfatning at vi kan hjelpe flest gjennom å gi bistand til regionen. Det er der den største delen av flyktningene befinner seg.

Regjeringen foreslo i revidert nasjonalbudsjett å øke støtten til humanitær innsats og utviklingsaktiviteter i Syria og nabolandene med 250 millioner kroner, slik at den totale norske støtten i år blir på én milliard. Støtten går blant annet til mat, helse, husly, utdanning, vann og sanitære tjenester, og vil kunne bidra til hjelp for svært mange syriske flyktninger. Med dette vil Norge ved utgangen av 2015 ha bidratt med nesten tre milliarder kroner i bistand til Syria og regionen siden borgerkrigen startet.

Videre foreslår regjeringen å øke antallet plasser på den medisinske delkvoten. Antallet plasser på denne delkvoten ble økt fra 20 til 40 plasser i 2015. Regjeringen ønsker nå å øke denne med ytterligere 20 plasser som foreslått i revidert nasjonalbudsjett, noe som er en tredobling fra 2014. Dette vil bidra til at flere særlig sårbare flyktninger kan få hjelp i Norge.

Når det gjelder å øke kvoten utover det som allerede er gjort i 2015, må det sees hen til kommunenes kapasitet til å bosette flyktningene. Det gjelder både kvoteflyktninger og flyktninger fra mottak. Jeg viser til at det konstitusjonelle ansvaret for bosetting ligger hos barne-, likestillings- og inkluderingsministeren.

På bakgrunn av den pågående diskusjonen om Norge skal ta i mot 10 000 syriske kvoteflyktninger i år og neste år, har Barne-, likestillings- og inkluderingsminister Solveig Horne sendt brev til alle landets kommuner, der hun ba dem kartlegge hvor mange flyktninger den enkelte kommune kan bosette i år og neste år. Tallene fra kommunenes innmeldte bosettingskapasitet oppdateres jevnlig på Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementets hjemmesider.

Jeg viser til at statsministeren som avslutning på redegjørelsen 30. april inviterte Stortinget til en prosess knyttet til de tre sentrale utfordringene hun tok opp i redegjørelsen, hhv. Norges bidrag til krisen i Middelhavet, behovet for mer nødhjelp til Syria og nærområdene og ambisjonsnivået for mottak av kvoteflyktninger for 2016. Formålet er å finne løsninger på disse utfordringene som kan gi grunnlag for bred politisk tilslutning. Som kjent pågår nå forhandlingene om disse forholdene.

